

К.е.н., доцент Кожухівська Р. Б.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна

Фінансово-економічні аспекти регулювання туристичної індустрії в Україні

Становлення національної економіки України тісно пов'язане з розвитком туристичної галузі як пріоритетної і соціально значущої частини системи господарювання, що займає один із провідних напрямів розвитку як світової економіки загалом, так і окремих її національних складових.

Основною проблемою, що стримує процеси розвитку сфери туризму України, є недостатній рівень її фінансування і підтримки з боку держави. За таких умов, особливої актуальності набувають питання розробки прозорих механізмів створення спеціалізованих цільових фондів, що можуть бути використані з метою фінансування сфери туризму за рахунок субсидування і дотування окремих суб'єктів. Їх формування має відбуватися за рахунок створення сприятливих умов для залучення коштів господарюючих суб'єктів туристичної сфери, а також інвестицій, як в межах країни, так і з-за кордону.

Уцілому протягом останніх років політика держави в напрямку фінансування туризму є нестабільною. Основними статтями витрат, пов'язаними з фінансуванням сфери туризму, в рамках державного бюджету України, є наступні :

- фінансова підтримка створення умов безпеки туристів та розбудови туристичної інфраструктури міжнародних транспортних коридорів та магістралей;
- фінансова підтримка розвитку туризму;
- прикладні розробки у сфері розвитку культури і туризму.

Незважаючи на наявність певних позитивних зрушень в напрямку здійснення фінансової підтримки сфери туризму в Україні з боку держави,

недостатньо ефективною та прозорою є процедура розподілу та використання коштів. Саме тому повинні бути розроблені чіткі і прозорі механізми формування фондів, розподілу коштів, встановлення відносин паритетності між регіонами, містами і навіть окремими суб'єктами сфери туризму. Пріоритетність і надання певних пільг мають бути забезпечені тим проектам і програмам, що передбачають витрачання цільових коштів на пропозицію послуг в напрямках в'їзного туризму та перспективних видів туризму (сільського, зеленого, екологічного, культурного, спортивного, екстремального, соціального тощо), відновлення і розбудову туристичної інфраструктури на периферійних територіях.

Основною передумовою розвитку сфери туризму є підтримка державою внутрішнього і в'їзного туризму, як основних напрямів залучення коштів до державного бюджету, в тому числі валютних. Однак, активізація даних видів туризму є можливою лише за рахунок здійснення активної інформаційної підтримки України, окремих її туристичних регіонів і дестинацій, популяризації їх на національному і світовому ринках. Особливої актуальності набуває необхідність розробки централізованої державної рекламної програми, спрямованої на проведення і прийняття активної участі у роботах регулярних міжнародних і національних виставок і конференцій, розміщення інформаційних стендів, активізацію видавничої і поліграфічної діяльності

Фінансово-економічні заходи державного регулювання сфери туризму пов'язані, перш за все, з переглядом норм оподаткування діяльності суб'єктів туристичного ринку. У даному аспекті, необхідно переглянути ставки оподаткування діяльності туристичних суб'єктів, створити умови для стимулювання активності бізнесу, зростання обсягів доходів, а не формування тіньового сектору і вивозу капіталу за кордон. Державним органам влади необхідно стимулювати добровільну участь бізнес-структур в реалізації державних зобов'язань, наприклад, шляхом участі підприємців у благодійності, що забезпечить зниження бази оподаткування.

У фінансово-економічному напрямку повинна здійснюватися також активна підтримка і створення спеціальних умов функціонування для учасників ринку, що займаються розробкою сучасних технологій використання національного туристично-рекреаційного потенціалу з метою пропозиції туристам нових видів послуг. Це стосується розвідки і забезпечення доступу до термальних вод, лікувальних грязей, джерел мінеральних вод, що забезпечить розширення асортименту туристичних послуг, диверсифікації туристичної діяльності, подовження туристичного сезону.

Реалізація вказаних напрямів державного регулювання забезпечить створення сприятливих умов для ефективного розвитку сфери туризму в цілому. З метою забезпечення виконання концептуальних напрямків необхідно систематично здійснювати контроль і аналіз досягнутих результатів, виявляти відхилення від планів. В якості базових критеріїв оцінки ефективності їх реалізації можна визначити наступні : обсяги надходжень грошових коштів до місцевого і державного бюджетів за рахунок збільшення розмірів податкових платежів суб'єктів господарювання, а також доходів від реалізації туристичних послуг і продуктів в напрямках внутрішнього та в'їзного туризму; стан діяльності основних учасників сфери туризму, рівень їх прибутковості. Ефективність діяльності кожного окремого суб'єкту свідчить про ефективність сфери загалом. Досить важливим є аналіз всіх зазначених критеріїв у динаміці з метою попередження збоїв у функціонуванні сфери, виявлення напрямів для здійснення державної підтримки та побудови прогнозів на майбутнє.

Отже, на сьогоднішній день існує нагальна необхідність чіткої конкретизації на загальнодержавному рівні базових стратегічних, тактичних та оперативних напрямків розвитку сфери туризму з одночасним визначенням способів та критеріїв їх досягнення, відповідальних осіб, строків реалізації.

Тому, концептуальні напрямки регулювання сфери туризму мають бути спрямовані на забезпечення її розвитку як перспективної сфери національного господарства за рахунок :

- лібералізації відносин між державними органами влади і приватним сектором економіки;
- забезпечення доступності туристичних послуг, належного рівня їх якості;
- зберігання, відновлення, ефективного використання природних та рекреаційних ресурсів;
- розвитку і розбудови туристичної інфраструктури;
- удосконалення інвестиційної політики в сфері туризму;
- розвитку периферійних туристичних територій;
- активізації діяльності приватного сектору, детінізації туризму;
- підвищення рівня кадрового потенціалу, модернізації наукової бази.

Список використаних джерел :

1. Закон України “Про Державний бюджет України на 2012 рік” від 23 грудня 2011 р. № 2857-VI – [Електронний ресурс] : - Режим доступу : [http : // zakon2.rada.gov.ua /laws/show/ 2857-17 / print 1332918053627071](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2857-17/print1332918053627071) – E/CN. 17/ 2001 /PC21. – 5 с : CD "ІУТ", 2012. — 1 електрон. опт. диск (CD–ROM) : кольор. ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium–266 ; 32 Мб RAM ; CD–ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.
2. Козловський, Є. В. Державне регулювання в галузі туризму : становлення та розвиток в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. держ. упр.: спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / Є. В. Козловський. - К., 2008. - 18 с.
3. Мельниченко, О. А. Теоретико-методологічні основи державного регулювання туризму [Електронний ресурс] / О. А. Мельниченко // Державне будівництво. - 2010. - № 2. – [Електронний ресурс] : Режим доступу : [http : // tourlib.net /statti_ukr / melnychenko_o2.htm](http://tourlib.net/statti_ukr/melnychenko_o2.htm) – E / CN. 17/2001/PC21. – 5 с : CD "ІУТ", 2012. — 1 електрон. опт. диск (CD–ROM) : кольор. ; 12 см. — Систем. вимоги : Pentium–266 ; 32 Мб RAM ; CD–ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.